

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/104/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5120211342
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erik Varga
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5120211342.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Erika Vargu a členov senátu - sudcov JUDr. Marty Mochnáčovej (sudca – spravodajca) a JUDr. Róberta Urbana, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX. X. XXXX, bytom C. – D., E. XX, právne zastúpená Mgr. Zuzanou Karkóovou, advokátkou so sídlom Žilina, Daniela Dlabača 35, proti žalovaným: 1/ F. E., nar. XX. X. XXXX, bytom G. XXX, 2/ E. E., nar. XX. X. XXXX, bytom G. XXX, obaja právne zastúpení spoločnosťou JUDr. Tomáš Dopita | ADVOKÁT, s. r. o., so sídlom Bratislava – mestská časť Staré Mesto, Vazovova 6838/9b, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, na základe odvolania žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 17C/81/2020-262 zo dňa 17. mája 2023, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Žalovaní majú voči žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd (ďalej v texte aj ako súd prvej inštancie) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu (výrok I.). Zároveň priznal žalovaným 1/ a 2/ proti žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.). Obdobne priznal nárok na náhradu trov konania štátu v rozsahu 100 % (výrok III.).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia súd prvej inštancie poukázal na argumentáciu žalobkyne, ktorá tvrdila, že v dôsledku chybného identifikácie parciel (nesúlad priebehu hraníc pozemkov v spornom území katastrálneho územia G.) a spätnej identifikácie dotknutých pozemkov - pôvodnej PKN parcely 1670 (aktuálne KNC parcela č. 1121/1), ktorá bola bez akéhokoľvek právneho titulu začlenená do KNC parcely č. 139/1 vo vlastníctve žalovaných 1/ a 2/, malo dôjsť k zásahu do práv žalobkyne, ktorý (zásah) možno napraviť iba určením vlastníctva žalobkyne k novovytvoreným pozemkom. Týmto spôsobom sa podľa nej má dosiahnuť stav súladu zhody medzi právnym stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností.

3. Okresný súd považoval za potrebné v danej veci vyriešiť otázku nadobudnutia vlastníckeho práva k spornému pozemku žalovanými na základe vydržania. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalovaní 1/ a 2/ sporné nehnuteľnosti, ktorých hranica s pozemkom KNC parcela č. 1121/1 (vo vlastníctve žalobkyne od roku 1997) je zreteľná v teréne existujúcim oplotením, užívali od roku 2001 a boli v dobrej viere, že ich platne nadobudli na základe darovacej zmluvy uzavretej s právnymi predchodcami (V 818/00 z 23. 1. 2001). Zároveň okresný súd uzavrel, že vlastníctvo žalovaných po dobu viac ako 10 rokov nikto nespochybňoval. V konaní nebolo sporné ani faktické ovládanie veci žalovanými, keď na časti novovytvoreného pozemku KNC parcela č. 139/10 a KNC č. 139/9 je postavená stavba rodinného domu súpisné číslo XXX evidovaná na LV č. XXXX a oceľový prístrešok prístupového chodníka okolo uvedeného rodinného domu.

4. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/242/2011 bolo konštatované, že H. E. a I. E. (právni predchodcovia žalovaných) nemohli nadobudnúť vlastnícke právo k sporným pozemkom vydržaním v rozhodnom období k 1. 1. 1992 a keďže sa nestali vlastníkmi, nemohli ani darovacou zmluvou zo dňa 23. 1. 2001 previesť na žalovaných vlastnícke právo. Darovacia zmluva nemá za následok platné nadobudnutie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, avšak bola titulom, na základe ktorého žalovaní 1/ a 2/ vstúpili do oprávnenej držby nehnuteľností. Okresný súd tiež zdôraznil, že spory medzi stranami týkajúce sa hraníc medzi parcelami KNC č. 139 a KNC č. XXXX/ X začali až v roku 2013 v rámci dodatočného povolenia stavby na pozemku parc. č. KNC 139. Žaloba vo veci vedenej pod sp. zn. 14C/242/2011 bola podaná dňa 6. 12. 2011 a v konaní vedenom pod sp. zn. 27C/335/2013 dňa 6. 12. 2013. Na základe uvedeného dospel okresný súd k záveru, že k 23. 1. 2011 nadobudli žalovaní 1/ a 2/ vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam tak, ako sú evidované na príslušnom liste vlastníctva č. XXXX kat. územie G., a to titulom vydržania.

5. Pokiaľ ide o trovy konania, okresný súd aplikoval princíp úspechu vo veci v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Rovnako postupoval aj v súvislosti s rozhodovaním o trovách štátu.

6. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalobkyňa, ktorá sa domáhala zmeny napadnutého rozhodnutia tak, že bude žalobe v celom rozsahu vyhovieť, alternatívne zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci na ďalšie konanie.

7. Primárne namietala porušenie jej práva na spravodlivý proces. Zdôraznila, že vo veci navrhla vypočuť viacerých svedkov, ktorí by svojou svedeckou výpoveďou preukázali, akým spôsobom boli nehnuteľnosti užívané a taktiež absenciu dobromyseľnosti na strane žalovaných. Okresný súd však uvedené dôkazy nevykonal, pričom ako jediný dôvod uviedol vzťah navrhovaných svedkov k strane sporu. Uvedený záver je podľa názoru odvolateľky v rozpore s judikatúrou Ústavného súdu SR. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia absentuje nielen odôvodnenie, ale aj samotné konštatovanie skutočnosti, že súd návrhu žalobkyne na vykonanie dokazovania výsluchom svedkov zamietol.

8. Rovnako v odôvodnení napadnutého rozsudku podľa odvolateľky absentuje reakcia súdu na argument žalobkyne, že na strane žalovaných nemohlo dôjsť k vydržaniu vlastníckeho práva z dôvodu nenaplnenia podmienky dobromyseľnosti a aj vysporiadanie sa s existenciou rozhodnutí Okresného súdu Žilina vo veci sp. zn. 42C/318/2016 a Krajského súdu v Žiline vo veci vedenej pod sp. zn. 10Co/3/2020.

9. Okrem toho žalobkyňa poukázala na skutočnosť, že danej veci došlo aj k inej vade, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Prvostupňový súd totiž napadnutým rozhodnutím rozhodol v rozpore s právoplatnými rozhodnutiami Okresného súdu Žilina, vydanými v konaniach vedených pod sp. zn. 14C/242/2011 a 27C/335/2013, pričom tieto nepovažoval za prekážku res iudicata pri posudzovaní otázky vlastníctva žalovaných. V uvedených konaniach bola právoplatne uzavretá otázka neexistencie vlastníckeho práva žalovaných k pozemkom parcela č. 139 a 140 kat. územie G., a teda tvorí prekážku rozhodnutej veci pre konanie o určenie, či tu právo žalovaných k daným nehnuteľnostiam je alebo nie je. K obdobným záverom dospel aj Krajský súd v Žiline v rozhodnutí sp. zn. 10Co/3/2020 zo dňa 30. 4. 2020.

10. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhli napadnutý rozsudok potvrdiť.

11. Nesúhlasili s argumentáciou odvolateľky, že tu došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v dôsledku nevypočutia navrhovaných svedkov. Títo majú nielen blízke rodinné prepojenie s osobou žalobkyne, ale zároveň nie sú spôsobilí vypovedať k relevantným skutočnostiam v spore, keďže nie sú bezprostrednými susedmi sporových strán. Okrem toho návrh na výsluch kľúčového svedka žalobkyne A. C., ktorý sa mohol jediný vecne vyjadriť k predmetu sporu, vzala žalobkyňa späť.

12. Podľa žalovaných okresný súd náležite posúdil aj námietku prekážky veci rozhodnutej v súvislosti so skoršími konaniami vedenými na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 14C/242/2011 a 27C/335/2013. V týchto konaniach totiž predmetom sporu nebola otázka vlastníckeho práva, ktorou by sa sporové strany, resp. konajúci súd dostatočným spôsobom zaoberali. Jednoduchá úvaha v odôvodnení rozhodnutia nezakladá prekážku veci rozhodnutej. V uvedených konaniach nebola otázka vydržania komplexne posudzovaná a ani prejednávaná, v odôvodnení rozhodnutia, na ktoré žalobca poukázal, navyše ani relevantne odôvodnená tak, aby bola preskúmateľná vzhľadom na absenciu dôkazov a úvahy, ktorá k príslušným záverom viedla.

13. Ďalej žalovaní uviedli, že sú dlhodobo oprávnenými držiteľmi nehnuteľností, ich vlastnícke právo je tiež podložené formálnym zápisom na liste vlastníctva a tomu zodpovedajúcim vytýčením hraníc pozemkov. Vlastnícke právo nadobudli od právnych predchodcov, pričom dve desiatky rokov nikto toto vlastníctvo nespochybňoval. Dôvodom, prečo spor vôbec vznikol, je jednostranné vypracovanie

znaleckého posudku, ktorý sa nezaoberal právnymi a skutkovými okolnosťami. Nehnuteľnosti nadobudli žalovaní v súlade so zákonom od predchádzajúcich vlastníkov, ktorí boli rodinní príbuzní v priamom rade. Domnienka správnosti zápisu obsiahnutom aj na príslušnom liste vlastníctva nebola po kvalifikovanú dobu vyvrátená, a teda tvrdenie o existencii nedobromyseľnosti je scestné. Je zrejmé, že žalobkyňa sa opiera o konštatáciu v odôvodnení odlišného rozhodnutia, ktoré sa vo svojej podstate riadne a do hĺbky nezaoberalo otázkami, ktorými sa naopak zaoberal konajúci súd v tomto prípade. Žalovaní zopakovali, že pokiaľ ide o odkaz žalobkyne na iné súvisiace konania, v rozhodnutiach v nich vydaných chýba relevantný dôkaz či právna úprava, z ktorých by bolo možné vyvodiť záver majúci vplyv na aktuálne konanie.

14. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 ods. 1 CSP), po zistení, že odvolanie podala subjektívne legitimovaná strana sporu (§ 359 CSP), v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), vec preskúmal podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 219 ods. 3 v spojení s 378 ods. 1 CSP) rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

15. Východiskovo je vhodné/potrebné vymedziť, že žaloba predstavuje v civilnom procese podanie, ktorým žalobca žiada o poskytnutie ochrany jeho právam. Zároveň týmto podaním vymedzuje rámec, v ktorom bude konanie prebiehať. Zo žaloby definovanej jej náležitosťami podľa § 127 a § 132 CSP musí byť zrejmé, čoho sa žalobca domáha, a to vrátane rozhodujúcich skutočností. Nie je potrebné, aby strana svoj uplatnený nárok aj právne kvalifikovala.

16. Žalobca vymedzuje v žalobe svoj nárok aj opisom skutkového deja, ktorý z jeho pohľadu zakladá dôvodnosť prezentovanej žalobnej požiadavky. Z ustanovenia § 132 ods. 2 CSP vyplýva, že opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy. Pokiaľ by malo dôjsť k podstatnej zmene takéhoto skutkového deja, potom ide o zmenu žaloby, ktorú môže pripustiť súd na základe procesného návrhu žalobcu (§ 140 ods. 2 CSP).

17. Vo všeobecnosti platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Z uvedených pravidiel vyplýva, že súd v sporovom konaní nie je súdom hľadajúcim materiálnu pravdu, ale súdom posudzujúcim kvalitu a rozsah tvrdení a dôkazov ponúknutých žalobcom či žalovaným (§ 149 a nasl., § 185 a nasl. CSP), pričom hodnotenie dôkazov je zverené voľnej úvahe súdu (§ 191 CSP).

18. Uvedené teoretické východiská boli kľúčové pre posúdenie dôvodnosti podanej žaloby. Pokiaľ žalobkyňa mienila dosiahnuť úspech v spore, bolo jej povinnosťou definovať skutkový základ, ktorý potvrdzuje jej vlastnícke právo k nehnuteľnostiam uvedeným v petite žalobného návrhu (CKN parcely č. 139/9 a 139/10, k. ú. G.).

19. Podstata žaloby však odkazovala na znalecký posudok č. 3/2019 vypracovaný znalkyňou Ing. Máriou Blahovcovou. Zo žaloby vyplynulo, že „znalkyňa na základe vykonaného znaleckého skúmania dospela k záveru, že priebeh hraníc pozemkov v spornom území zakreslených v mape Pozemkovej knihy, Mape Evidencie nehnuteľností a Katastrálnej mape je v nesúlade. Pôvodné právne hranice pozemku parc. pkn. 1670 sú v ZP č. 3/2019 zakreslené na obr. 2.7. (str. 6 ZP č. 3/2019), z ktorého je zrejmé, že pozemky parc. č. 139/9 a 139/10 sú identické s časťou pozemku parc. pkn. 1670 t. j. parc. č. 1121 C KN. Priebeh pôvodných hraníc pozemkov je zakreslený v GP č. 181/2019. Uvedenej skutočnosti zodpovedá aj spätná identifikácia dotknutých pozemkov prehľadne zhrnutá v tabuľke tvoriacej súčasť záveru ZP č. 3/2019“.

20. Zo žaloby tiež vyplýva, že „žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. úz. G., a to pozemkov parc. č. 1121/1 C KN – orná pôda o výmere 1102 m² a parc. č. 1121/2 C KN – zastavaná plocha a nádvorie o výmere 48 m², ktoré skutočnosti sú v katastri nehnuteľností vedenom Okresným úradom Kysucké Nové Mesto, katastrálny odbor zapísané na LV č. XXX pre kat. úz. G.. Pozemky parc. č. 1121/1 C KN a parc. č. 1121/2 C KN v kat. úz. G. pôvodne tvorili jednu parcelu č. 1121 C KN, ktorá bola rozdelená na uvedené dva pozemky z dôvodu realizácie stavby rodinného domu súp. č. XXX na parc. č. 1121/2 C KN. V zmysle identifikácie parciel zo dňa 27.01.1993 vykonanej býv. Strediskom geodézie v Čadci pozemku parc. č. 1121 EK v kat. úz. G. zodpovedá pozemok PK parc. č. 1670 – roľa“.

21. Žalobkyňa zhrnula, že „časť pôvodnej parc. pkn. 1670 (aktuálne parc. č. 1121/1 C KN) v kat. úz. G. zodpovedajúca GP č. 181/2019 novovytvoreným pozemkom parc. č. 139/9 C KN a parc. č. 139/10 C KN bola bez akéhokoľvek právneho titulu začlenená do parc. č. 139/1 C KN, ku ktorej vlastníctvo je v katastri nehnuteľností evidované v prospech žalovaných v rade 1) a 2)“.

22. Následne žalobkyňa vo vyjadrení zo dňa 25. 3. 2021 konštatovala, že úlohou znalca nebolo riešenie vlastníckych vzťahov, táto otázka mala byť posúdená súdom a znalecký posudok slúžil len ako podklad pre súdneho rozhodnutie. Žalobkyňa zopakovala svoju argumentáciu odkazujúcu na spomínaný znalecký posudok na pojednávaniach dňa 19. 9. 2022 a 17. 4. 2023. V záverečnej reči zástupkyňa žalobkyne uviedla, že sa pri svojom návrhu opiera predovšetkým o závery znaleckého posudku a konštatovala, že „historicky vlastníckmi“ sporných parciel bola žalobkyňa, resp. jej predchodcovia. Odkázala aj na skoršie, súvisiace rozhodnutia, ktorými bolo konštatované, že žalovaní nie sú vlastníckmi sporných pozemkov.

23. Z argumentácie žalobkyne produkovanej v priebehu sporu nevyplýva žiadne tvrdenie o relevantnom právnom titule, na podklade ktorého si uplatňuje vlastníctvo k sporným pozemkom. Takýmto titulom nemôže byť „historické vlastníctvo“ ani závery znaleckého posudku o chybnom mapovaní v minulosti. Ak žalobkyňa tvrdí, že žalovaní nie sú vlastníckmi, neznamená, že ona tou vlastníčkou je. Inak povedané, obsah žaloby, ani ďalšie podania či vyjadrenia žalobkyne na pojednávaní neformulujú zreteľný skutkový základ, že by žalobkyňa alebo jej predchodcovia nadobudli vlastnícke právo na základe konkrétne vymedzeného právneho dôvodu (viď § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a kedy k takému nadobudnutiu došlo.

24. Základom predostretej žaloby bol odkaz na znalecký posudok, ktorý analyzoval historický priebeh hraníc, ktorá skutočnosť však nič nehovorí o právnom pomere žalobkyne k dotknutým nehnuteľnostiam. Na absenciu relevantného právneho výstupu z uvedeného posudku náležite upozornili žalovaní. Len pre úplnosť krajský súd dodáva, že zlyhanie žalobkyne pri koncipovaní materiálnych dôvodov žaloby nemohlo byť základom pre postup podľa § 129 CSP – nešlo totiž o nedostatok formálnych náležitostí žaloby.

25. Konštatované samo osebe postačuje – z hľadiska procesnej ekonómie – pre záver o vecnej správnosti napadnutého meritórneho výroku.

26. Chýbajúce tvrdenia o nadobúdacom titule mali viesť (okresný súd) bez ďalšieho k zamietnutiu žaloby, a to bez potreby skúmania obrany žalovaných v podobe námietky vydržania vlastníckeho práva. Rovnako bezpredmetnými sú požiadavky/výtky žalobkyne smerujúce k vykonaniu dokazovania svedkami. Odhliadnuc od dôvodov formulovaných okresným súdom (ktorý ako jediný disponuje kompetenciou posúdiť/rozhodnúť, ktorý dôkaz vykoná), totiž výpovede svedkov nie sú spôsobilé nič zmeniť na zásadnom/určujúcom deficite žaloby a to chýbajúcim označení nadobúdacieho titulu.

27. Uvedené bolo dôvodom aj pre postup krajského súdu podľa § 382 CSP s požiadavkou na vyjadrenie k možnému použitiu § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka na prejednávajúcu vec. Toto ustanovenie síce okresný súd v dôvodoch svojho rozhodnutia citoval, avšak v súvislosti s uplatneným nárokom žalobkyne ho žiadnym spôsobom neaplikoval.

28. Odhliadnuc od opísaného možno nad bezprostredne nevyhnutný rámec dodať, že medzi sporovými stranami skutočne prebiehali viaceré spory, pričom žaloba vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 14C/242/2011 bola podaná dňa 6. 12. 2011, teda po uplynutí 10-ročnej vydržacej doby, ktorej počiatok treba zasadiť do obdobia uzavretia darovacej zmluvy, na podklade ktorej sa žalovaní chopili držby nehnuteľností (23. 1. 2001). Súd prvej inštancie v danej spojitosti náležite podotkol, že v iných súvisiacich konaniach sa riešila otázka vydržania, avšak táto mala iný skutkový základ – týkala sa vydržania vlastníckeho práva v prospech právnych predchodcov žalovaných v roku 1984, ku ktorej otázke bolo právoplatne konštatované, že k vydržaniu nedošlo. Tento záver však nekoliduje s konštatovaním o vydržaní vlastníckeho práva priamo žalovanými, a to na základe vstupu do dobromyseľnej držby ku dňu 23. 1. 2001.

29. Bližšej analýze spomínaných súvisiacich konaní sa však nebolo potrebné (zo strany krajského súdu) venovať, nakoľko platí (vyššie konštatovaný záver), že žalobný návrh je v aktuálnej veci skutkovo postavený (čo, ako bolo ustálené, postráda z určujúceho hľadiska právnu relevanciu) na otázke „historického vlastníctva“ a odkazu na znalecký posudok, čo boli skutkové dôvody doposiaľ v iných konaniach neposudzované.

30. Rozoberané úvahy viedli k potvrdeniu napadnutého rozsudku v meritórnej časti. S ohľadom na potvrdenie vo veci samej krajský súd potvrdil aj závislý výrok o trovách prvoinštančného konania, v rámci ktorých okresný súd náležite aplikoval zásadu úspechu v spore v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP

31. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1, a § 255 ods. 1 CSP, pričom vychádzal z plného úspechu žalovaných v konaní pred odvolacím súdom. O konečnej výške trov konania rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku súdny úradník súdu prvej inštancie.

32. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním senátu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 ods. 1 CSP.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.